

B. M.
h.

A

D

I
C

174

DISSERTATIONE INAUGVRALI
differentias iuris
Romani & Germanici
IN
DOT E
ET
DONATIONE
PROPTER NVPTIAS,
Heurath Gut und Gegen- Vermächtnis

PRAESIDE
DN. IO. PETRO A LVDEWIG, IC TO.

S. R. MAIESTATI PORVSSICAE A CONSILII INTIMIS ET REGIMINIS IN DVCATV MAGDEBVRGICO, IVRIS AC HISTORIARVM PROFESS. ORDIN. DOMINO IN GATIERSTAETT, RELIQVA, INCLVTI IVRECONSULTORVM ORDINIS b. r. DECANO

PRO LAVREA DOCTORIS IN VTROQUE
IVRE CAPESSENDA

D. XXII. OCTOBR. AN. GIO IOCC XXI.

IN FRIDERICIANA

PVBlice PROPONIT

IOANNES FRIDERICVS SETFART,

HALENSIS MAGDEBVRGICVS,

HALAE VENERODVM,

LITTERIS IOAN. FRID. KROTTENDORFFII, ACAD. TYPOGR.

ILLVSTRISSIMO, GENEROSISSI-
MO ATQVE EXCELLENTISSIMO DOMINO,

DOMINO
CHRISTOPHORO
DE KATSCH,

HEREDITARIO DOMINO IN DAEBRITZ,
FERBITZ, CETERA,
POTENTISSIMI REGIS PORVSSIAE RERVM BEL-
LI AC PACIS SANCTIORI ADMINISTRO,
CRIMINALIS RERVM MILITARIVM ET CIVILI-
VM TRIBVNALIS SVPREMO RECTORI,
BELLICI, AVLICI ET CRIMINALIS IVDICII
PRAESIDI,
MILITIAE REGIAE IVDICI GENERALI,

DOMINO MEO AC PATRONO GRA-
TIOSISSIMO

S. P. D.

IOANNES FRIDERICVS SEYFART.

VIR ILLVSTRISSEME GENERO-
SISSEME ATQVE EXCELLENTISSEME,
DOMINE AC PATRONE GRATIOSISSEME,

ingularem Serenissimi ac Po-
tentissimi Regis nostri gra-
tiam, quae amplissimis Te
honoribus decorauit, non
quodam fortunae beneficio;
sed sola uirtute Tua Tibi conciliaſti; multis
quoque & permagnis in rempublicam me-
ritis, rerum bene geſtarum multitudine &
praeclara bonitate Tua Nominis Tui fa-
mam adeo reddidiſti illuſtrem, ut incorru-
pta omnium uox ſit, de Te bene iudicanti-
um & conſentiens laus bonorum. Ciui-
tas igitur noſtra, patrium Tibi ſolum, quod
primam ibi adſpexeris lucem, maximum
decus & ornamentum ſuum reputat. Sic
Excellentiam Tuam ego quoque ciuis Ha-
lenſis ſubmiſſe ueneror, & cum illis, qui
Te

Te admirantur , atque deuenerantur , me
quoque addi , enixe uelim , hisce studiorum
meorum primitiis , Perillustre Nomen Tuum
inscribere non dubitauī. Veniam itaque da-
bis huic conatui , Vir Illustrissime atque Ex-
cellentissime & , quemadmodum pro ea ,
qua semper uteris beneficentia ad homines
iuuandos , tutandos , conseruandos natus
uideris : ita Tibi me totum deuouens , ut
fauori Tuo & gratiae me commendatum
habeas , omni submissionis cultu Te uolo
rogatum. Summum Numen , omnia regens
& gubernans , Te arduis quotidie negotiis
pro Rege & Republica uacantem , seruet in-
columem seroque recipiat in coelum , ut diu
adhuc hominum commodis superesse possis.
Quod in uotis habet ,

ILLVSTRISSIMI NOMINI SVO

Halae d. 21. Oct.
1721.

deuotissimus

IO. FRIDERICVS SEYFART.

Differentiae iuris
Romani & Germanici
IN
D O T E.

DIFFERENTIA I.
De uerbo & adpellatione dotis?

Romano iure dos denominata a ^{Dotis ery-}
dando, quoniam nulla olim ^{mon}
dotis promissae obliga- ^{1) Lati-}
tio (a). Post tamen di- ^{num,}
uersae formulae dotis obli-
gatoriae; *dotem dare, dicere, promittere* (b).
Germanico iure dos adpellatur nominibus di- ^{2) Germa-}
uersis. Vtpote mittgab; heimsteuer; braut- ^{nicum.}
schatz; beyrath-gut: zugebrachtes oder einge-
brachtes Gut. Quae ultima uocabula re-
spiciunt bonorum inter coniuges com-
munionem, Germanis solennem, usita-
tamque (c).

(a) Dotem a dando ita dici, ipsa uocis pronuncia- ^{Dor dicitur}
tio suppeditat, pariter ac natura negotii, quod ple- ^{a dando.}
rumque dando, uel tradendo fuit peractum *L. 14. D. de*
Iur. dot. Iure enim DIGESTORVM dos proprie non dice-
batur,

A

batur, nisi esset tradita, nec poterat agi ex sola dotis promissione, nisi stipulatio accederet, quod deinde per L. 6. C. de dot. prom. fuit correctum. IOANN. CAMPEZIVS de dote: quaest. 2. Superfluum igitur existimo eorum curam, qui, ad linguam graecam recurrentes, dotem a *διδωμι* uel *δίδω*, *do*, *domo* deriuare uolunt. Nec quoque facio cum VARRONE, qui a graeco *δῶς* deducit in lib. IV. de lingua Lat. Nam utriusque hic linguae Latinae & Graecae harmonia & concentus, uti in uocabulis innumeris aliis.

Etymon
graecum
retrahitur.

Diuerſa olim
dotis
constitutio.

(b) Solennis constitutio dotis uocabatur olim *dotis* DICTIO, ut patet ex L. ult. C. Theod. de dot. *Qualiacunque sufficere uerba censemus, etsi DICTIO uel STIPULATIO in pollicitatione rerum dotalium minime fuerit subsequuta.* In L. ult. C. Theod. de incest. nupt. diuersae dotis formulae, sic recensentur: *Dos, si qua forte solemniter aut DATA, aut DICTA, aut PROMISSA fuerit.* Quam distinctionem obseruat quoque ULPIANVS in fragmentis tit. 6. §. 1. de dot. *Iure nouo uetus dotis dictio exoleuit per L. 6. C. de dot. prom. & ubi locutio occurrit dotem dicere, qualemcunque dotis constitutionem denotat, ut inter veteres ICtos iam notauit ANTONIVS GVIBERTVS COSTANVS de dot. cap. 4. n. 7.* Sed actum agerem, differentias iuris Romani inter *dotem dare, dicere, promittere* fufius hoc loco ostensurus, cum abunde id iam praestiterit DN. PRAESES in dissert. de Scto Vellei. exule differ. 8. §. 9.

Iure nouo
abrogata.

Multiplex
appellatio
dotis in lin-
gua Germa-
nica.
Communio
honorum in-
ter coniuges.

(c) Germanica lingua, licet alias iuridicis uocibus non adeo diues sit; abundat tamen in exprimenda dotis significatione. Vocatur enim *Mitzgabe, Mitgift, Heimsteuer, Ehesteuer, Braunschatz, Heyrathsguth, des Weibes Einbringen, zugebracht Guth, Ausstattung.* Cum enim moribus Germanorum inter coniuges sit honorum communio, sicque bona communia appellata fuere *versam-*
mente

mente Haab. HESSISCHE Gerichts-Ordnung de anno 1597. fol. Hassiaco
 18. his uerbis: Für VERSAMMENTE Haab soll verstanden sylo ver-
 und gehalten werden, alle die Haab und Güter, so beyde Ehe-
 leute, die Leib und Guth an Guth geheyrathet haben, ^{Sammeto}
 die Zeit ihres ehelichen Beyschlaffs zusammenbringen, und at-
 les das, so sie in ihrer beyder ehlicher Versamung ^{Haab.}
 überkommen und gewinnen. Hinc si pacta accedebant dota-
 lia ratione bonorum, bona quoque pro diuersitate con-
 uentionis diuersa fortiebantur nomina. Eiusmodi uero
 matrimonia, quae a communione bonorum recedunt,
 WEHNERVS in Obseruat. Practic. Sub uoce AINS-HANDGÜTERE,
 uocat: verdingte Heyrathen, vvenn Mann und Weib zusam-
 men beyrathen mit Geding und Bestimmung der Heyraths - Gü-
 ther, und Vorbehaltung ihrer Neben-Güter. Igitur I. G. in com-
 munionem bonorum non opus fuerat pactis, quia ipso iu-
 re inter coniuges bonorum communio: sed talis I. R.
 fieri non poterat, nisi pactis antenuptialibus. Qua de re a
 WESEL de connubialium bonorum communione.

DIFFERENTIA II.

De causa dotis constituenda.

R. I. causa dotis ad ferenda onera ma-
 trimonii (a). G. I. hoc ideo cessat, quia ^{Causa}
 feminae Germanicae sociae sunt labo- ^{dotis I.}
 rum (b). Igitur adfectio connubialis ^{Rom. &}
 causa (c). Vnde TACITVS, quod do- ^{Iur. Germ.}
 tem etiam maritus adferat uxori (d).
 Nam etiam filiis solet dari eine Ausstat-
 tung (e)

(a) Multis ex legibus hoc adparet. PAULVS enim Onera ma-
 ICTUS

Matrimonii dotis causa. Ictus in L. 7. D. de iur. dot. DOTIS, inquit, fructum ad ma-
 ritum pertinere debere, aequitas suggerit. Cum enim ipse O-
 NERA MATRIMONII subeat, aequum est, eum etiam fructus
 percipere. Et in L. 20. C. eod. clare existat: PRO ONERI-
 BUS MATRIMONII, mariti lucro fructus totius dotis esse, ma-
 nifestissimi iuris est. Quare etiam ROLANDVS A VALLE de
 lucro dotis, quaest. 4. n. 12. scribit, quod maritus non de-
 beat consequi dotis lucrum, nisi sustineat matrimonii o-

Dotis definitio. Hinc & recte definiti potest, quod sit res, a parte
 mulieris marito data, ad matrimonii onera melius sustinenda.
 Romani enim nulla alia ex causa dotem dari patiebantur,
 quam ad onera matrimonii sustinenda. Hinc mu-
 lier, mortis suae causa dotem promittens, nihil agebat,
 cum post mortem, cessante matrimonio, illiusque oneribus,
 cessaret etiam dos. Id quod patet ex L. 76. D. de
 iur. dot. cuius uerba sunt: nisi matrimonii ONERIBVS ser-
 uiat, DOS NULLA est. Licet enim dos quoque esse possit,

Dot sine onere alendi non iuris; sed Pacti. ubi per pactum adiectum, maritus non habet onus
 alendi mulierem; sed uxor se ipsam alit per L. 4. in fin.
 D. de pact. dot. & L. fin. D. de dol. except. attamen cum id,
 quod raro fit, thesin nostram non inuertat, firma manet
 opinio, dotem constitui propter matrimonii onera,
 quamuis aliquatenus dissentiant BALDVS de dote, part. 2. n.
 12. CONSTANTIVS ROGERIVS de dote eiusque definitione n.
 14. 15. Possent quoque hic ex moribus Romanorum mulierum,
 quibus turpe erat, mercaturam exercere, immo inconcinnum,
 res proprias curare, genuinam ostendere causam, quare
 maritis dos expresse in eum finem fuerit constituta, ut
 onera inde ferrent matrimonii, nisi huic argumento plene iam
 satisfecisset DN. PRAESES in dissert. de SCRO Vell. diff. 1. 2.

Vxor Tutorum socia. (b) TACITVS de moribus Germ. cap. 18. de praescorum
 Germanorum uxoribus ita loquitur: Ne se mulier extra
 virtut-

virtutum cogitationes, extraque bellorum casus putet, ipsis incipientis matrimonii auspiciis admonetur, venire se laborum periculorumque sociam, idem in pace, idem in proelio passuram, ausuramque. Hoc iuncti boues, hoc paratus equus, hoc data arma denunciant. Hodiernis Germaniae institutis feminae negotiantur, quaestum faciunt, in tabernis, cauponis, culinis sedentes, ex acquisitis pariter, quam mariti onera matrimonii sustinent, operas quoque artificum opificum instar praestant, quare Icti Ienenses an. 1630. responderunt: *dass ein Meister sein Weib oder Tochter zu seinem Handverck zu setzen, und vor einen Knappen arbeiten zu lassen wohl befugt sey.* BECMANN. Exerc. Exot. 3. n. 110. Vnde stulta eorum opificum opinio; *dass, im falle Weibern und Mägden vergünnet, im Handverck zu helfen, solches wieder Handvercks-brauch und für eine Beschimpfung des Handvercks anzusehen und zu bestraffen.* Quasi uero operae foeminarum traherent secum aliquid infamiae. Admodum celebris est controuersia der Knopfmacher wider einen Meister, *der sich seine Frau und Töchter in Verfertigung der Knöpfe helfen lassen.* Nam sartores & alii opifices nullum inde metuunt opprobrium & contemptum. Vnde facile est intelligere, causam dotis in iure Rom. suppeditatam ad Germaniae iura non penitus quadrare, uti iam ostendit DN. PRAESES in *diff. 1. de Scto Vellei. differ. 1. 5. § 6.* Nec obstat, quae AVTOR SPECVLI SVEVICI art. 299. in fine tradit: *das ist davon gesetzet, dass die Frauen umb Gut nicht arbeiten mügen, als die Mann, und auch darumb, dass es den Frau wvirs (i. e. übler) anstad, dass sy sollen nach dem Allmosen gen, denn aen Mannen.* Licet enim haec comparate intelligi queant, quasi foeminae tantum nequeant lucrari operis, quam mariti: nos tamen aliis pluribus nugis etiam has accensemus, quibus scetate saepe furibundus speculator.

Vxor opifex.

Amor con-
iugalis do-
tis causa.

(c) Veteres apud Germanos hanc dotis causam obtinuisse, constat ex TACITO *de mor. Germ. cap. 18.* In haec, scribit, munera uxor accipitur, atque inuicem ipsa armorum aliquid uiro affert, hoc maximum uinculum, haec arcana sacra, hos coniugales Deos arbitrantur. Hodie uulgare prouerbium: in Lieb und Leyd nihil aliud uult, quam quod coniuges sibi inuicem promittant indiuiduam uitae consuetudinem, nimirum, quod adfectione connubiali adducti, in prosperis & aduersis rebus, in diuitiis & paupertate, in bona uel aduersa ualetudine constituti, se inuicem amare uelint, usque dum Deo ipsos separare placeat. Fuerunt haec in ipsis formulis connubialibus cauta. Exemplo FRIDERICI V. Electoris Palatini in nuptiis cum Angliae regis filia Elisabetha Londini d. 14. Febr. an. 1613. teste HENRICO SALMUTHO in *Resp. Iurid. pro matrim. Princip. cum uirg. nob. fol. 65.* Cum igitur amor coniugalis omnes matrimonii Germanorum effectus producat, nullum dubium, quin etiam causa sit dotis constitutae.

Maritus do-
tat uxorem,
apud Ger-
manos.

Anglos.

Nulla dos
apud Indos.

Athenienses
& Sparta-
nos.

(d) Cap. XVIII. *de mor. Germ. Dotem*, dicit, non uxor marito, sed uxori maritus offert, intersunt parentes, propinqui, ac munera probant, non ad delicias muliebres quaesita, nec quibus noua nupta comatur, sed boues, & frenatum equum, & scutum cum framea, gladioque. Apud Anglos quoque maritos uxoribus dotem dedisse, ex uariis autoribus ostendit IOAN. COWELLVS in *inst. iuris Anglicani lib. I. tit. 10. §. 19.* atque *lib. II. tit. 2. §. 18.* Conferri etiam possunt, quae congeffit. HOFFMANN in *Lexic. Vniuers. sub uoce Dos.* Quaedam gentes nullas plane permisere dotes in contrahendis matrimoniis, id quod de Indorum populis testatur idem affirmant AELIANVS *lib. VI. nar. hist. cap. 6.* & PLATO *lib. VI. de LL.* Singularia plurium gentium hic iura contulit humanissimus PERIZONIVS *dissert. II. de L. Vocontia p. 112. sqq.*

(e) Apud

(e) Apud Germanos uox *Ausstattung* generalem habet significatum, ita ut non solum *filiae* dotem, sed etiam quicquid pater *filii* peculii loco dedit, denotare soleat. Dicimus enim: *er hat seine Kinder alle sehr vooht ausgestattet*. Hinc si pater filio militi *zu seiner Equipage*, uel filio nuptias celebranti *zu seiner Einrichtung* aliquid tribuit, illud sub uoce *Ausstattung* comprehendi posse, nullus dubito. Confer. DN. PRAES. in *Opusc. miscell. tom. 1. p. 903*. Nam uti iure Romano non opus fuerat, filio sponso aliquid elargiri parentem, in cuius conuictu & cultu ille permanerat, licet *maritus*, pater & auus: ita Germanico iure inhumanum, *filiabus* dote prospici, non *filiis*, qui pariter per nuptias a patre separantur elocanturque ad peculiarem rem familiarem instituendam alendamque. Nam moribus Germanorum uere eleganterque dici potest *elocari filium*, *er hat seinen Sohn ausgestattet*: cum Romani contra tantum modo *filias*, dicerentur, *elocare*. Imo cum, patre mortuo, iterum pari iure ad hereditatem uocentur & *filiae* elocatae & *filiis* mariti: nouum iniquitatis specimen, ultimum aestimare peiori loco, quam primam. Sed urges? Filiorum educatio in litteris aut opificiis, plurimum plerumque impensarum? *die Söhne haben auf Vniuersitaeten und Reisen viel gekostet*? Repono, tum institui posse horum sumtuum cum dote collationem & omnia reduci ad utriusque calculi harmoniam.

DIFFERENTIA. III.

De dotis fauore, eiusque causa.

I. Rom dos fuerat admodum *favorabilis* ex parte mariti, ne onera matrimonii ferret frustra (a); ex parte uxoris, ne, post mortem aut diuortium, uiueret in egestate

Vox Ausstattung generalis ad filios extensa.

Qui etiam filii mereantur dotem?

state (b). Iur. G. *fauor* ideo cessat, quia uxores Germanorum sociae laborum (c): deinde etiam, maritis demortuis, prospicitur uiduis hereditate; dotalitio; uitalitio (d).

*Dotis fauor
ob onera
matrimonii*

(a) Dotis *fauorem* Iure Romano esse introductum, ut maritus eo melius *matrimonii* posset ferre *onera*, uide licet ex legibus allegatis in *differ. 2. sub lit. a.* Cum enim I.R. onera matrimonii solius essent mariti, feminis Latii in otio uiuentibus; educatio praeterea liberorum humeris eius inculmberet L. 2. § 4. D. *ubi pupill. educar.* tandem maritus teneretur uxorem iniuriis laceffitam defendere L. I. §. 3. & L. 15. § 24. D. *de iniur.* proinde fuit aequum, ut maritus his incommodis grauatus, dotem acciperet, illaque frueretur. Quidam *Icti* addunt, marito propterea etiam deberi dotem, quod defectus & mores mulierum communiter essent intolerabiles, quos tamen maritus supportare teneretur, ut suo calamo, BALDVS NOVELLVS *de dote pag. 10.* Quam tamen sententiam meam non facio.

*ob defectus
mulierum.*

*Dos loco
legitimae
& alimen-
torum.*

(b) Notum est ex I.R. quod paternum fuerit officium, dotare filias L. *fin. C. de dot. prom.* & quod dos & donatio propter nuptias legitimae comparentur L. *quoniam* 29. C. *de inoff. testam.* Cum igitur filiae dos esset loco legitimae & praeterea nihil ex hereditate caperet iure Romano antiquo, uti demonstratum dedit DN. PRAES. in *diss. de Scto Vellei. exule diff. 8. § 9. & in diss. 1. de Scto Vellei. diff. 5. n. 42.* Cl. PERIZONIVS ad L. *Voconiam diff. II. p. 113. in dotalia ex pers bonorum patris & in uiri potestate. necesse erat omnino, ut singularis dotis esset fauor intuitu etiam uxoris, ne uel uidua uel*

*Vnde fauor
dotis ex
parte uxoris.*

uel diuortium passa, paupertatis onus suscipere cogere-
tur. Pertinet huc *L. assiduis 12. C. qui pot. in pign.* Ratio enim
huius legis est: oportebat disponi, maritus creditoribus suis
ex sua substantia satisfacere, non de dote mulieris, quam ad
suos uictus, suasque alimonias mulier possidet; quippe quae
ratio in primis fauet sententiae nostrae, quod uxor ea-
propter gaudeat dotis priuilegio, quia apud Romanos
uxor dote carens, non habebat, unde uiueret. Alias *Variae*
praeterea causas suppeditant leges, cur dorem Romani *causae fa-*
uoluerint fauorabilem: nimirum, ut mulieres facilius *uoris.*
uiros inuenirent &, ut ciuitas liberis repleretur; cum
uero omnia dotis notabilia exponere, instituti ratio non
permittat, haec quoque, omittam, oportet. Legi tam-
en possunt de *faure & priuilegiis dotis* ueteres iuris u-
triusque monarchae BALDVS, COSTANVS, CAMPESIVS, PHA-
NVCCIUS DE PHANVCCIIS, ROLANDVS A VALLE, ceterique
iunctim editi in *tractatibus singularibus de dote.*

(c) Testantur hoc de ueterum Germanorum uxo- *Vxor adiu-*
ribus uarii scriptores, TACITVS nempe, DIODORVS SICV- *trix mariti.*
LVS, STRABO, VARRO, a DN. PRAES. in *dissert. I. de Scro Vel-*
lei. p. 8. allegati. Idem hodie adhuc obtinere, in *Germa-*
nia, extra dubitationis aleam est positum. Nostrae e- *ad operas*
nim uxores ad operas praestandas ideo obligantur, quod *obligata.*
iure diuino sint adiutrices mariti *Gen. II. uers. 18.* & finis
matrimonii secundarius apud nos esse debeat mutuum
adiutorium. Fluit autem haec obligatio partim ex sub-
iectione uxoris, marito debita, tanquam capiti fami-
liae; partim ex promissa fide, quod in fortuna secunda
aeque ac aduersa una uiuere uelint. Quam obligatio-
nem adeo ualidam esse, *icri* arbitrantur, ut illa neque
remitti possit uxori per pacta: quippe quae turpia essent
& bonis moribus contraria. Neque etiam uxorem *no-*
licet sit no-
bilis. a necessitate, operas praestandi conditioni suae

B

con-

conuenientes liberet, quod uxor nobilis aequè subdita fit marito ac ignobilis eiusque nobilitas effectum matrimonii tollere non possit. Ex instituto hanc materiam tractauit STRYKIVS *in Vsu mod. ad Pand. Lib. XXIII. tit. 11. §. 50. seqq.* Quemadmodum itaque quotidiana docet experientia, uxores nostras rei domesticae & oeconomicae curam non secus ac maritos agere, mercaturas quoque & opificia, uirorum instar, exercentes, ita fauor dotis Romanis ob onera matrimonii ferenda competens, apud Germanos locum habere nequit ex uulgari regula, quod cessante legis ratione, eius quoque dispositio cesset.

Dotis fauor
cessat,

I. G. uxor
heres mariti.

(d) Dotis causam apud Romanos exinde fuisse fauorabilem, dotesque semper uxoribus mansisse saluas, quod mortuo marito praeter dotem mulieres haberent nihil, ostendi *sub lit. b.* Quae ratio apud Germanos propterea euanescit, quia, alienata uel perdita dote, uxor saluam adhuc habet hereditatem mariti uel dotalitium. Quamuis enim uxor regulariter iure communi marito non succedat ab intestato *Nou. 117. cap. 5. Auth. Praeterea C. unde uir & uxor.* iure tamen Germanico portionem accipit statutariam, quae est loco legitimae, nec testamento potest adimi *Constit. Elect. Saxon. VII. p. 3. STRYK. de Success. ab Intest. diff. IV. cap. 3.* Porro I. G. uidua consequitur dotalitium *das Leibgedinge*, quod consistit in assignato redditu, uxori ad futuram sustentationem a marito concessio MYLERSVS AB EHRENBACH *in Gamologia cap. X.* Tandem in Holsatia uidua nobilis singularia quaedam lucratur, mortuo marito, quae pertinent *zu ihrer Ererblichen Gerechtigkeit und Hussenbände.* Vi enim huius iuris percipit omnium mariti bonorum *fructus per annum & diem*, retinet totam *supellestem*, dimidiam omnium *mobiliam, pecorum, paratae pecuniae*, & praeterea quo-

accipit do-
taliuum

in Holsatia
das Hussen-
bände.

que accipit dotem, *morgengabam*, dotalitium, & omnia quae ad maritum attulit. De quibus uide *Ius Prouinc. Holsat. P. IV. tit. 5.* & eius academiae & tribunalium iureconsultos. Breuiter: si uxori est *dos*, repetit eandem marito demortuo, alicubi cum alicuius *lucris* accessione *der Verbesserung*, uti in Pomerania; alicubi cum *donatione* propter nuptias, quae, cum doti par, ideo dici solet *Gegen-vermaechtniß*; saepius, dotis loco, maualt *quadruplicatas* usuras, ad dies uitae, quas *dotalitium* aut dotis foecundissimam prolem dixeris: si uero uxor *dote* caret, tum uel *heres* est mariti & bonorum plurima accipit loco praecipui uel, si bona nulla hereditaria, etiam ex militum *beneficiis* alenda & instruenda est *uidualitio*, *mit einem, ihrem stand gemaesen Wittum*. Ut adeo Germanicas mulieres post mortem mariti omni parte ac iure dicere queas *beatas*. Et uti inter causas ditescendi ponere solemus etiam hanc, si maritus saepius mutet uxores, *er haette viel Weiber gehabt und waere dadurch zum reichen Mann geworden*: ita idem adfirmare licet de *foeminis*, quae iterum iterumque mutant uiros. In alia uero omnia hic iure iura Romana.

DIFFERENTIA IV.

Quis accipiat dotem?

R. I. dotem accepit SOCER, si filius sub patria potestate, ut adeo huius etiam causa desideraretur dos, quia nurus alenda a socero (a): I. G. hoc cessat, quia LIBERI matrimonio emancipantur (b). Ut adeo dotis defectus

B 2

causa

caussa esse non debeat, negandi *consensus paterni*, uti R. I. quia patris porro non interest, intererat autem patris Romani [c].

Filiifamilias non accipiebant dotem, sed socer l. R.

(a) Patria potestas apud Romanos tam late patebat, ut etiam, qui ex filio & uxore eius nascebantur, comprehenderet §. 3. *I. de P. P.* sicque nuptiae patriam non soluebant potestatem. Filius igitur familias, in patria potestate manens, quando matrimonium contrahebat, dotem intuitu uxoris promissam non accepit, quippe quae *socero* soluebatur ad sustinenda matrimonii onera, uti patet ex *L. 56. §. 2. D. de Iur. dot. Post mortem patris statim onera matrimonii filium sequuntur, sicut liberi, sicut uxor.* Clarius adhuc de hac re, quod *socero* filium sponsum in potestate habenti dos promitti debeat, loquitur *L. 27. D. eod. Nuptura filiofamilias, si SOCERO DOTE* ita promiserit, quod *filius tuus mihi debet, id diti tibi erit.* Filii enim familias sine consensu eorum, in quorum erant potestate, nuptias contrahere non poterant *L. 2. D. de rit. nupt.* ex ea potissimum ratione: ne filius patri invito onus matrimonii afferret, praesertim cum marito de *ao* se non fuerat prospectum. Hac igitur ratione in emancipatis cessante, ipsis uxores ducere absque consensu patris permittebatur *L. 25. D. de rit. nupt.* Quod si igitur *filiofamilias* peculio instructus fuerat uel *castrensium* uel *quasifastrensium*, adeoque exinde patri tantum assignauerat, quantum pertinet ad cultum & uictum uxori *sup* peditandum: tam difficilis non fuerat pater, ad indulgendum nuptias filio, in eius *genij* gratiam.

Emancipatio filiorum quando fit.

(p) Ex quo hodie filii *maiores* propriam & a patre separatam instituunt *oeconomiam*, ipso iure *con* suetu-

fuetudinario sunt emancipati *Saechf. Land-R. Lib. 1. art. 11. uerb. wenn sie sich, Conſtit. Elect. p. 2. c. 10. CARPZOV. P. 2. conſtit. 10. def. 1.* De qua emancipatione apud Germanos recepta uideri poteſt textus in *Iur. Saxon. L. 2. art. 19. §. lib.*

1. art. 13. in Iure Alemannico prouinciali cap. 194. §. 35. Quem ^{emancipatio per nuptias in filiis.} admodum uero plerumque filii matrimonium contrahentes separatam a patre habent oeconomiam & habitationem, ita moribus noſtris de illis quoque affirmari poteſt, quod per nuptias emancipentur. In filiabus ^{in filiabus.} uero indiftincte per nuptias fit emancipatio, unde etiam uocem *freyen, nubere* deducunt, quod filiae nubentes liberae fiant a patria poteſtate. De qua filiae emancipatione diſponit IUS SAXONICVM *Lib. 1. art. 31. uerbis: wenn ein Mann ein Weib nimmt.* Ibi enim uxor in mariti curam tranſire dicitur, ſi uero uxor in mariti curam tranſit, in patria non amplius eſſe poteſt poteſtate, quippe quae in alterius cura aliquem uiuere non ſinit. §. 3. I. de Tutel. Alius textus eſt in SPECVLO SAXONICO *Lib. 1. art. 55. Vnd ob wohl ein Mann ſeinem Weibe nicht ebenbüdig, iſt er doch ihr Vormund, und ſie iſt ſeine Geſoſſin, und tritt ſie in ſein Recht, wenn ſie in ſein Bette tritt.* Quam in filiabus emancipationem per nuptias in uniuerſa Germania obtinere teſtantur *CARPZOV. P. 2. Conſtit. 10. def. 2. BERLICH P. 2. Concluſ. 11. c. 42.*

(c) R. I. pater omnino cauſas habuit graues, conſenſum quandoque denegandi liberis, matrimonii candidatis. Nam intuitu ^{G. I. parentes non ita moroſi ſunt in conſenſu conſponſis dando.} *filiarum* obligatus fuerat illico ad *dotem*, tantam quidem, unde uiuere poſſet filia uidua: *filiorum* intuitu pater tributarius fiebat in omnibus matrimonii oneribus, alenda nuru, liberis & quae ſunt eiſmodi. Sed G. I. patris eſt, iubere *filiam*, ut in accipiendis bonis expectet eius mortem: *filius* uero patri non grauis eſt neque *uxore* ſua neque liberis. Quos

ipse alit. Vt adeo idoneae causae sint, quare pater *indulgentior* esse debeat in consensu dando liberis ad ineunda connubia.

DIFFERENTIA V.

De necessitate dotandi filias.

R. I. dotare oportuerat patrem filias, etiam diuites [a]; quia dos fuerat instar *portionis hereditariae*. Nam filia *heres* non fuerat Lege Voconia [b]. G. I. res ex aduerso definienda. Quia filiae etiam elocatae atque sub *mitra* uocantur ad patris hereditatem [c]. Vt adeo pater cognequeat ad dotis praestationem [d]. Immo patres Germani illum habent probum & bonum generum; qui filiam requirit, licet *indotatam*, acquiescitque spe hereditatis, mortuo locero, capientdae [e].

Patris officium dotandi filiar.

etiam diuites.)

(a) Paternum apud Romanos erat officium, *dotare filias*, adeo ut patres cogerentur per consules, filias in matrimonium collocare & dotare L. capite 19. D. de rit. nupt. Quare etiam BALDVS ad L. 1. D. solut. matrim. affirmat, patrem pro *dote* constituenda posse *incarcerari* per praetorem, quia iste carcer esset iustus & necessarius. Quae patris obligatio extensa quoque fuit ad filias diuites, id quod adparet ex L. fin. C. de dot. prom. Iuxta quam legem

legem pater filiae bona aduentitia & satis diuitiarum habenti dotem promittens, illam de *propriis bonis* praestare tenebatur. Dos enim comparatur legitimae *L. quoniam C. de inoff. testam.* Legitima uero liberis indistincte relinquenda *Non. 115. cap. 3.* Quamuis igitur filia satis habebat bonorum; pater tamen officio suo, quod ipsi dotationem iniungit, satisfacere oportebat, cum hoc loco potior esset dotis causa, quam alimentorum, & pater filiam diuitem non *alimentare, dotare* tamen cogentur calamo iudicioque *BALDI de dote pag. 28. & CONSTANTII ROGERII de dote pag. 489.* Hinc etiam emancipatae filiae dotem constituere, fuit obligatus *a. L. 5. §. 12. L. 44. L. 51. D. de iur. dot.* quia non ius potestatis, sed parentis nomen dotem profectitiam facit *IACOBUS BVRIGARIUS de dote n. 4. & plenius cultiusue V. Cl. PERIZONIVS ad L. Voconiam diff. 2. p. 114. 115.*

Dos loco legitimae.

Dos praefertur alimentis.

Filia emancipata dotationda.

(b) Iure Romano ueteri praesertim *Lege Voconia* filia non poterat esse heres. *Qua de re DN. PRAESES in dissert. 1. de Scto Vellei. diff. V. n. 42.* Et hinc ratio petenda, quare apud Romanos filiabus indistincte dos fuerit constituenda, cum illa portionem legitimam sustineret. Concinit *PERIZONIVS diff. II. p. 113.* eleganti adparatu.

Filia non heres.

(c) Cum apud Germanos ratio Romanorum, dotandi etiam filias locupletes, plane cesset; nullum dubium patrem ad dotationem non obligari. Quemadmodum enim pater filio, qui se ipsum exhibere potest, alimenta praebere non cogitur; ita nec filiae diuiti dotem, cuius finis apud Germanos est prouisio alimentorum mulieris, si uidua facta *ivs SAXON. Lib. 3. art. 74. & L. 2. art. 21.* Filia igitur diues non solum habet iam, unde alimenta perat, uerum etiam patri succedit ab intestato. *Nouella 115. cap. 3.* dicit Iustinianus: *Sancimus igitur, non licere penitus patri uel matri, auo uel auinae, proano*

Patrem non oportet dotare.

Filia heres.

proa-

etiam elocata.

Diuerfa filiarum adpellatio iur. feud. filia in capillis uel casae. sub mitra.

Dot. non est iuris naturae.

Imploratio iudicis ex L. 19. D. de rit. nupt.

ad quantitatem dotis

procurae suum filium uel filiam uel ceteros liberos praeterire, aut exheredes in suo facere testamento. Et hoc iure hodie utimur, quod liberi indistincte parentibus succedant, siue masculi sint, siue feminae, siue filiae sint *innuptae* siue *elocatae*, modo conferenda conferantur. Iure quidem feudali Poruffico aliorumque regnorum discrimen obseruatur inter filias *elocatas* & *innuptas*, ita ut *innuptae* in feuda succedant promiscuae successionis, exclusis filiabus *elocatis*, at ramentum cum *elocatis* nihilominus suam hereditatis portionem extradere teneantur, differentia successionis adeo magna non erit. Notare hic placet diuersam filiarum adpellationem in *iure feudali* occurrentem. Filiae enim uocantur *in capillis* uel *casae*, quae *in comis*, id est sine *capitis uelamine* & in *casa* seu domo patris *innuptae* manserunt; *elocatae* autem dicuntur filiae *sub mitra*, quod uxoribus instar caput *mitra* tegere solent, quare etiam de filiabus elocandis dicere solemus: *das Maedgen unter die Haube bringen.* uid. DN. PRAESES in *opuscul. miscel.* T. I. p. 779.

(d) Dotis datio non est *iuris naturae*, sed *iuris Romani* ZIEGLER *de dot. Eccles. c. 4. §. 10. §. 11.* Matrimonia enim sine dote subsistere possunt, & si filia aliunde habeat bona, quae dotis uicem sustinere possunt, nulla ratio potest adigere patrem moribus Germaniae ad dotandam filiam. Omnes enim rationes, quare Romani filias noluerint indotatas, apud nos cessant, uti demonstratum est in *dissert. DN. PRAESIDIS de Scro Vellei. exule diff. §. 59. lit. u.* Interim plurimi ICI, hodie adhuc marito aduersus socerum competere implorationem iudicis ex *L. 19. D. de rit. nupt.* ad dotem ex officio praestandam, existimant, idque in Praxi obtinere nullum dubium, si scilicet filia sit pauper & pater diues; non tamen putauerim, patrem ad certam dotis quantitatem a iudice adigi

adigi posse, cum sicut uiuentis nulla legitima, dos uero *pater non cogendus.* in locum legitimae quodammodo succedat, ita quantum dotis foceri arbitrio relinquendum, modo illud secundum generi dignitatem suarumque facultatum proportionem aliquatenus constituat. Quod tamen non intelligendum de illo casu, quo sponsus puella sola semel contentus fuit, tunc enim pater ad dotem cogi non potest.

(e) Non enim ideo uxorem *pauperem* mauult, quam *Qui l. G. filiae etiam in dotatae locabiles?* opulentam, qui dotem spernit. Nam sufficit sponso legibus corroborata spes, ut, mortuo focero, uel filia heres sit uel liberi eiusdem. Vti igitur filia *indotata* Romano iure habita INELOCABILIS, iudicio PLAVTI *aulul. 2. uirginem habeo grandem, dote cassam atque illocabilem;* imo instar CONCVBINAE, edicto COMICI eiusdem: *me germanam meam sororem in concubinatum magis sibi sic sine dote dedisse, quam in matrimonium:* sic ex aduerso diuitum patrum filiae, etiam sine dote, G. l. adpetuntur ac sollicitantur a iuuenibus, connubii candidatis, licet etiam magnopere auaris. Vbi tamen cautum esse oportet patrem. Nam facile falli potest Latii illa decipula: *cogendum patrem ad dotem filiae constituendam.* Sit ergo, quod sponsus illud perpetuo in ore habeat: *nihil se uelle, quam puellam.* Cuius moribus, probitate, forma, gente ac familia ita captus sit, ut his det omne punctum. Non tamen postea deerunt nouo genero remedia agendi aduersus focerum ad habendum dotem auxilio LL. Romanarum. Hoc igitur ne eueniat, illud omnino suggerendum focero: *ut sibi prospiciat pactis dotalibus a genero subscriptis, hac formula: Und vver er sein reichliches auskommen habe, so vvaere ihme genug, das auff seine künfftige Ehe liebst und ihre Kinder die Verlassenschaft von Cui Gütern fallen wvürde. Dannenhero er sich eines zum voranis setzen den*

C

hey-

hey Rath-guthes freywillig begeben und sich ddmir zufrieden stellet, das das Gut seinen Kindern nicht ertheilen könte, sondern dereinst zu gute kommen müste. Quae pacta certe, licet R. I. paulo ambigua esse queant, rationibus I. G. omnino concinna sunt habenda & aestimanda.

DIFFERENTIA VI.

De causa donationis propter nuptias.

Donatio
propter
nuptias
necessaria
olim

hodie non
est opus.

Diuortio-
rum facili-
tus.

Pro dote
nulla fide-
iussio.

Donatio
propter nu-
ptias in se-

R. I. prospiciendum fuerat feminae ratione dotis, ob diuortia, quia uxor exheres, inde securitatis causa opus erat donatione propter nuptias (a): G. I. illa minus est opus in matrimoniis indimissibilibus (b). Immo minus etiam ideo; quia uxori *ius praelationis*, intuitu dotis illatae (c).

(a) Apud Romanos diuortia ob leuissimam etiam causam permittebantur L. 32. §. 10. D. de donat. inter uir. & ux. Vbi haec uerba: *plerique enim cum bona gratia discunt, plerique cum ira sui animi & offensa*. Plenius Henr. BROUWER de iure connub. lib. II. c. 29. 30. Quapropter foeminis ratione dotis prospici, erat necesse, ne post diuortium inopia laborarent. Cum enim dotium fideiussores non admitterentur L. 1. §. 2. C. ne fidei. dot. dent. ex inutili ratione: *quod cum corpus suum uiro tradat mulier, possit & modicum dotis, quod nihil est, prae libero corpore fidei eius nuda concedere*; proinde uxores post diuortium uel mortem mariti in dote repetenda non erant satis securae. Ideoque donatio propter nuptias, in securitatem dotis, ipsis fuit concessa; ut si, soluto matrimonio

monio, dotem suam aliter saluam habere non possent, *curitatem*
antipbernā a quouis possessore uindicarent *Nov. 61. cap. 1. dotis.*
 §. 1. *auth. permissa C. de donat. ante nupt.* Huc accedit,
 quod uxores Romanorum maritis non succedebant, sic-
 que ipsis ad egestatem effugiendam, ut dos salua mane-
 ret, per donationem propter nuptias erat prouiden-
 dum. In qua praeter ius in re ad securitatem dotis ha-
 bebant nihil, cum ne quidem fructus inde lucrarentur
 IOANN. CAMPESIVS *de dote p. 1. quaest. 61.* CONSTANTIVS RO-
 GERIVS *de dote p. 526. n. 4.*

(b) Nostri moribus matrimonia priuato ausu *Matrimo-*
 non dissoluuntur, dicique possunt *indissolubilia*, cum *nia indisso-*
 rarissime tantum publica Consistorii autoritate ex iusta *lubilia.*
 causa fiant uinculi matrimonialis dissolutiones. Non
 igitur est, quod timeant uxores nostrae dotis pericu-
 lum ex facili diuortio proueniens apud Romanos. De-
 inde *mutuam* quoque *coniuugum successionem* in Germania *mutua con-*
 obtinere, satis notum, illamque ex statutis locorum *iuugum suc-*
 esse diiudicandam, docet STRYKIVS *de Success. ab intest. diff.*
10. c. III. & plenius a WESEL *de connub.* Tandem uxores
 nostrae habent *uictalitiū das Wittumb*, seu *dotalitiū das* *dotalitiū.*
Leibgedinge, quod, propter affinitatem permagnam cum
 donatione propter nuptias, eius speciem esse dicit CAR-
 PZOV. *lib. 6. resp. 5. n. 5.* Quamuis etiam inuicem maxi- *eius finis.*
 me sint diuersa. In hoc dotalitiū Germanorum uxores
 non tam habent dotis securitatem, quam futuram su-
 stentationem in casum decedentis mariti, ut adeo *donat-*
io propter nuptias apud nos uix necessaria uideatur. In-
 terim tamen negari nequit, illam adhuc in quibusdam
 Germaniae prouinciis esse in usu, licet in multis a iure
 Rom. discesserit STRYK *in Vsf. M. lib. XXIII. tit. 3. §. 13.*

(c) Ipse Iustinianus hoc ius pro firmo habuit repeten- *Ius pracla-*
 darum dotium praesidio. Cuius uerba ex *l. assiduis 12. firmum*
C. qui praed. dium.

C. qui potiores in pign. merentur hic partim adponi: Assiduis aditionibus mulierum inquietari sumus, quae suas dotes perditas esse, lugebant. Nos potiora (quam uxorias olim actiones) iura contra omnes habere mariti creditores (etiam hypothecarios antiquiores) licet anterioris sint temporis privilegio uallari. Neque hoc durum aut inhumanum. Nam creditor, ex quo tempore intelligit, debitorem uxorem duxisse opibus instructam; illico urgere potest solutionem crediti. Imo apud iudicem contestari, ne uxor aliquid ante nouo marito, dotis loco det, quam nomen uel liberet maritus uel uxorum privilegium illa renunciet. Quod cum ita sit, parum moribus nostris uerecundum uideretur, sponsum urgere ad securitatem, in dote praestandam. Cum R. I. debeat uxori: sed G. I. esse debeat inter coniuges bonorum illa communio.

DIFFERENTIA VII.

De qualitate DOMINII DOTALIS eiusque effectu.

R. I. in dote maritus habuit dominium bonitarium (a); G. I. in communi-
one bonorum plenum dominium
(b). R. I. ne uxore quidem consenti-
ente fundum dotalem potuit alienare
(c); Germ. iure licet marito hoc face-
re (d).

*Partium ius
in re dotali
ius ad rem
ius persona-
rum,*

(a) I. R. maritus in re dotali uarium ius conseque-
batur. Ius ad rem habebat, si nomen in dotem datum,
ius personarum si seruus ipsi obueniebat dotis loco L. 58.
D. solut. matrim. Re uero in dotem tradita, dominium rei
dotalis

dotalis accepit L. 18. §. 1. D. solut. matrim. L. 13. §. 2. D. de ^{dominium} fund. dot. Vi huius domini, quod Icti uocant ^{ctiule,} ciuile, ob qualitates, ^{ctiule,} ciuilibus legibus proprias, maritus percipit fructus, alienat res mobiles, seruum dotalem manumittit, & qui sunt ceteri effectus domini dotalis. Cum uero mulier quoque ^{ctiule,} dotis domina dicatur, illa, soluto matrimonio, ad ipsam reuertente: dici solet hoc dominium ^{ctiule,} naturale, cum destitutum sit ^{ctiule,} effectu ciuili, durante ^{ctiule,} matrimonio, intereaque quiescat secundum iuris interpretes ANTON. GVIB. COSTAN. in *Comment. de dot. cap. 5. n. 1. seqq.* BALDVS NOVELLVS de *dote part. 8. n. 1. pag. 144.*

(b) Apud Germanos bonorum communionem ob- ^{Communio} tinere inter coniuges, indubitati iuris est. ^{bonorum in-} *ivs SAXON. lib. 1. art. 31. Kein Weib mag auch ihres Guts ichts vergeben ohne* ^{ter coniuges.} *ihres Mannes willen, das er zu Recht leiden dürfte: wenn er* ^{lure Saxo-} *ein Weib nimmt, so nimmt er in sein gewoer alles ihr Gut zu* ^{nico.} *rechter Vormundschaft. LEG. ALEM. cap XLVI. ein Weib* ^{lure Ale-} *mag ihres Guts nicht hingeben ohne des Mannes willen, noch* ^{mannico.} *ein Mann ohne des Weibes willen. De itatuto Colonien-* ^{Colonienf.} *si idem adfirmat BVSIVS ad L. 3. D. pro socio. In Marchia* ^{Marchieo.} *Brandenburgica, ui communionis bonorum, coniux superstes dimidiam hereditatem consequitur* ^{Constit. March.} *in rubr. Erbfaelle zwischen Eheleuten. Iuxta Statutum Ste-* ^{Stetinensf.} *tinense bona coniugum sunt communia MYNSINGERVS* ^{dec. 6. resp. 52. n. 23.} *Idem obtinet iure Lubecensi* ^{Lubecensf.} *MAE- VIVS in Synopt. tract. de Arrest. cap. 9. n. 19. De aliis Germa-* ^{niae prouinciis legi potest STRYKIVS in V. M. ad lib. Pand. 38. tit. XI. §. 11. HESER de bonorum communionem P. I. HENELIVS de iure dotalitii pag. 490. seqq. Abr. a WESEL de connubiali bonorum societate & alibi DN. PRAES. in opusc. MISCELL. qui loca aliorum non leui adparatu adauxit. Natura igitur communionis bonorum non admittit differentiam inter dotalia bona & paraphernalia, maritus in omnibus bonis}

dominium
plenum in
dote.

bonis uxoris habet & usumfructum & dominium plenum, alienare potest & oppignorare, modo uxor tanquam socia consentiat uel taceat, quod etiam ex silentio diuturno eius consensus praesumitur MEVIVS ad Ius Lubec. lib. 1. tit. 5. art. 9.

Alienatio
fundi dota-
lis prohibi-
ta.

causa probi-
tionis.

alienatio li-
cita.

Hodie licet
alienare
fundum do-
talem.
Iur. Saxon.

(c) *Lege Iulia* non solum marito interdictum fuit, fundum dotalem Italicum alienare uel oppignorare, uerum etiam haec dispositio postea ad prouinciales fundos est extensa, adeo ut omnis alienatio, consentiente etiam uxore, prohiberetur *L. un. C. de rei ux. act. L. 1. C. de fund. dot.* Ratio legis erat, ne uxores fragilitate naturae suae in repentinam deducerentur inopiam. Quare etiam ne consensus quidem mulieris alienationem fundi dotalis ualidam reddere poterat, quia mariti blanditiis, minis, aspectu scabro, immo uerberibus uxorem ad consentiendum flectere & compellere poterant. Supra enim iam fuit ostensum, Romanos ideo de conseruatione dotis fuisse sollicitos, quod uxoribus praeter dotem spes nulla hereditatis neque paternae neque mariti. Equidem Icti ex uariis legibus comprobant, fundum dotalem certis ex causis alienationi esse obnoxium, praesertim si iuxta *L. 1. D. de fund. dot.* marito damni infecti non cauente, uicinus missus sit in possessionem, sicque alienatio necessaria uideretur esse excepta; ast cum uxores ob maritorum culpam non possint inquietari, res etiam cum uitio non ualidae alienationis transeat ad quemcunque, uxori semper liberum manet, uindicare fundum dotalem PARDVLPHVS PRATEIVS ad Leg. Iul. de fund. dot.

(d) Nostri moribus alienatio rerum dotaliu[m] concessa quidem est marito, pro diuersitate tamen prouinciarum magistratus autoritas accedere debet. In Saxonia igitur ad alienationem rerum dotaliu[m] immobiliu[m]

um requiritur consensus mulieris cum curatore & decretum magistratus RICHTER *de Success. sect. 4. membr. 2. n. 10.* In Porussia consensus uxoris eiusque cognatorum est *Poruffico.* necessarius IUS BORVSS. *provinc. Lib. 4. tit. 15. art. 5. §. 1.* Aliis in locis, ubi a bonorum communione recepto iure Rom. paulatim recessum est, alienatio semper ualet, si uxor iurato consenserit SERAPHINVS DE SERAPHINIS *de priuileg. iuram. priuileg. 76.* Ius enim Canonicum omnia iuramenta, quae salua salute aeterna possunt seruari, uult esse obligatoria. Vbi uero bonorum communio inter coniuges contracta, neutri absque alterius consensu bonorum partem alienare licet, cum communionis natura alienationem rei communis inuito socio non permittat STRYK *in Usu Mod. ad Pand. Lib. XXIII. tit. V.* Maiorem tamen libertatem in alienandis rebus durante matrimonio acquisitis concedendam esse marito, ICI putant. Adeo, ut absque uxoris consensu illas recte alienet, cum caput familiae in domesticis rebus libere disponere possit FONTANELLA *de pact. ante nupt. claus. 11. gl. un. n. 14. 15.* Ex quibus adparet in Germania rerum dotalium alienationem liberam plane esse, cum uxoris consensus facili negotio sit impetrandus.

*alienatio
ac quae situs
coniugalis.*

DIFFERENTIA. VIII.

De dote ex feudo petenda.

Communi iure DOS non repetitur ex feudo (a): G. I. repetitur & praesumptio est, de in rem uerso. Ut adeo libera tum uida ab onere probandi (b).

(a) *Iure feudali communi* omnis donatio prohibita, nulla dos ex feudo debetur 2. feud. 9. §. 1. adeo, ut uafallus *Nulla dos ex feudo petenda.*

fallus ne quidem alimenta uxori constituere possit in re feudali ALEX. *conf.* 18. uol. ROSENTHAL *de feudo cap. XI. conclus. 9.* Obligatio enim antecessoris successoribus non poterat nocere, & resoluta iure dantis, ius etiam accipientis resoluebatur. Accedit, quod succedendi causa nulla sit ab ultimo possessore. Sed haec uel domini indulgentiae danda uel prouidentiae maiorum. Ut adeo tantum absit, ex feudo obueneri posse aliquid uiduae: quantum abest, uiduam ideo in ius uocare posse extraneum quemuis mariti in munere opimo successorem.

Dos, qui ex feudo repetenda.

(b) Vti G. I. plurima feudi onera alia, quae commune ius Longobardicum ignorat: ita etiam hoc, ut ex feudo repeti queat *dos*, imo integrum sit uiduae, uti retentionis beneficio, usque dum *dos* sit reddita. Sed illud requiri potest. Quae demum *causa* sit huius differentiae? Meo iudicio illa repetenda est ex indole praediorum apud Germanos, quae plurimum fuerat *allodialis*. Sed, allodiis his in feuda conuersis, permansere pristini moris nihilominus reliquiae. Turba uero doctorum, quo haberet utriusque iuris harmoniam, praesumptionem finxit, *dotem in rem uersam fuisse feudalem*. Inde secuta est uidua in dote repetenda: usque dum feudi successor clare docuerit, nihil *dotis* habuisse uxorem uel *dotem illatam* a defuncto perditam fuisse luxu aut casu alio. Illud igitur tantummodo uiduae incumbit ad probandum: *dotem defuncto marito esse numeratam* MENOCHIVS *lib. 3. praef. 7. Ant.* FABER *in Cod. lib. V. tit. 2. def. 8. n. 2.* non uero, quod frustra perhibent alii, *dotem uersam esse in rem*, qua in causa uidua secuta ex legis praesumptione CARPZOV, *lib. VI. tit. 6. resp. 57.* HENELIVS *de dotalibus cap. 7. p. 104.*

DIFFE-

DIFFERENTIA IX.

De hereditate dotis.

Romano iure dotem non hereditauerat ^{Maritus} ^{heres aotis} ^{L. Germ. se-} ^{cus I. R.}
 maritus (a) : sed G. I. maritus heres do-
 tis (b), excludens adeo liberos in legiti-
 ma (c).

(a) Iure Romano veteri coniuges sibi inuicem non suc- ^{Coniugum}
 cedebant, a cognatis semper exclusi. Tandem praetor, de- ^{nulla succes-}
 ficientibus cognatis, superstiti coniugi bonorum con- ^{sio, post sub}
 cessit possessionem *tot. tit. D. unde uir & ux.* Cum uero ^{fiduaria de-}
 raro deficerent cognati, sicque inutilis fere esset haec ^{ficientibus}
 dispositio, certo demum casu simul cum liberis & agna- ^{cognatis.}
 tis coniux erat heres. Nimirum ubi coniux praemori-
 ens fuerat *diues*, uiuus autem *pauper* *Auth. praeterea C. un-*
de uir & ux. Dos igitur iure hereditario non obuenie- ^{dos redibat}
 bat marito, sed reuertebatur ad uxorem eiusque here- ^{ad uxorem.}
 des *L. 10. D. solut. matrim. L. 6. pr. D. de iur. dot. L. un. §. 6. &*
13. C. de R. V. A. adeo ut pater uxoris dotem repeteret, li-
 cet ex matrimonio filiae mortuae adessent liberi *L. 4. &*
6. D. de iur. dot.

(b) In Germania ubique successionem statutariam ob- ^{Successto}
 tinere, maritumque dotem nonnunquam uel totam uel ^{coniugum}
 pro parte lucrari; hic, ut recenseam, non est opus, cum ^{statuaria.}
 & supra hac de re iam quaedam monuerim & hoc ar-
 gumentum plenius sit profecutus STRYKIVS *de Success. ab*
intest. diss. IV. c. 3.

(c) In quibusdam locis esse statuta, ut quorum ma- ^{Statuta le-}
 ritus totam lucratur dotem, ne legitima quidem liberis ^{gitimam li-}
 falua, testatur STRYK *de Success. ab intest. diss. 1. §. 13.* Plurimi ^{berorum}
 Ictorum eiusmodi statutum, legitimam auferens, ualere ^{auferentia}
 non posse, existimant; quod legitima debitum esset na- ^{in dote ma-}
 tris.

D

tura-

invalida declarata. rurale, sicque statuto non posset tolli. Quare etiam tale statutum inualidum declaratum, legimus per expressam Electoris Saxoniae constitutionem CARPZOV L. 6. Resp. 54. Verum enim vero cum legitima non sit iuris naturae, HUGO GROTIUS de I. B. & P. L. II. cap. 7. §. 4. PUFFENDORFF de I. N. & L. 4. c. II. §. 7. sed iuris civilis, eam per statutum plane tolli posse, si liberi aliunde habent, unde uiuant, manifestissimi iuris est. Contraducunt itaque sibi iuris interpretes, legitimam minui; sed non tolli posse, adfirmantes. Cum enim ius naturae sit immutabile, legitima quoque per deminutionem mutari non posset. Ex eadem ratione filius etiam ingratus non posset exheredari, quoad legitimam neque militi liceret testamentum facere ualidum, liberis licet nullam relinqueret legitimam, quod tamen iure civili permissum L. 9. §. 24. C. de inoff. testam. permittere autem non liceret, si legitima foret iuris naturae, quod lex humana non tollit.

Refutatur opinio contraria. PEREZ ad tit. C. de inoff. testam. Interim tamen rationem naturalem legitimae ineffe, in dubium uocari nequit. Iuris enim naturae est, alere liberos & cum ob alimenta iure civili legitima sit introducta, per legem contrariam eatenus tantum tolli potest, quatenus ad alimenta non sunt necessaria. Valent itaque semper statuta, legitimam tollentia, cum hac limitatione; si liberis necessaria non desint alimenta. Sed, postquam haec scripsissem, illud intellexi, DN. PRAESID. in opusc. Trebelliana exulex fideicommissis familiae plenius hoc docuisse ex iuris Germanici cum exemplis, tum rationibus: frustra in tribunalibus Germaniae plerumque querelam institui aduersus laesionem in legitima mensurae Romanae. Exulat in nobilibus familiis Holfatiae, Sueviae & Franconiae: ubi filias oportet acquiescere modica dote, filiis omnes opes assignatis, institutis ac moribus Germanorum. Vt hoc casu

casu opus non sit filiarum aliqua renuntiatione aut iure-
iurando. Est etiam legitima communioni bonorum
prorsus inconcinnā. Quam tamen hodieque in Germa-
nia passim regnare, dictum est superius.

DIFFERENTIA X.

De MATRE, filias dotante.

I. R. mater non dotavit filias (a) ; I. G.
putant, eam teneri, ob matricam potesta-
tem (b).

(a) L. 14. C. de iur. dot. Neque mater pro filia dotem da-
re cogitur, nisi ex magna & probabili causa, uel lege speciali-
ter expressa: neque pater de bonis uxoris suae inuitae ullam
dandi habet facultatem. Apud Romanos enim dotis da-
tio paterni erat officii, restricta ad liberos, quos in po-
testate habebant L. 19. D. de rit. nupt. unde colligendum,
patriam potestatem ad dotem obligasse, qua in matre
cessante, dotis quoque constitutio cessabat. Interim ta-
men matrem quoque nonnunquam dotasse filiam, pro-
bat. L. 31. C. de iur. dot. ubi haec uerba: cum quidam dotes
pro mulieribus dabant, siue matres, siue alii cognati, siue ex-
tranei. Immo mater haeretica cogebatur dotare filiam
orthodoxam per L. 19. C. de haeret. Cum uero hoc fie-
ret in odium haereseos; inde affirmari nequit, matrem
indistincte ad filiam dotandam, legis necessitate, tene-
ri IOAN. CAMPES. de dot. part. 1. quaest. 22.

Mater fili-
am non de-
bet dotare.

potest eam
si uelit.

haeretica
mater cogi-
tur dotare
filiam.

(b) Iur. Germ. matrem quoque potestatem habere in Matricā po-
liberos, exinde patet, quod effectibus patriae potesta-
tis non sit destituta. Non enim solum matris quoque
consensus requiritur ad liberorum nuptias sed praeter-
ea etiam mater gaudet usufructu in bonis liberorum WE-
SENBECK, ad Dig. de tutel. n. 5. BERLICH. 2. conclus. 12. 14. DE-
rum.

Matricā po-
testas.

mater habet
usufructu-
m in bo-
nis libero-
rum.

*Iure Sax.
Geldrico.*

Hennebergico.

*mater emancipat
liberos.*

*uirix non
reddit ra-
tionem.*

dotas filias,

*ob matricam
potestatem,
ob commu-
nionem bo-
norum.*

CIS. NOVEL. ELECT. SAXON. XLII. Iure Geldrico mater educatrix habet usufructum VERSTEG. *de usufr. obs.* 12. Idem obtinet iure Hennebergico *L. O. lib. 3. tit. 4. cap. 12. § 15.* Iure Saxonico matri quoque emancipatio liberorum, tanquam effectus potestatis in liberos, competit. *LAND-R. lib. 1. art. 13. Sundert der Vater oder die Mutter einen ihrer Söhne oder Töchter von ihnen, mit ihrem Gut, sie sondern sich mit der Kost, oder entun.* Nec, secundum ius Suevicum, parentes tutores rationem reddere tenentur *IUS SVEV. p. 1. cap. XX.* Quemadmodum igitur dotis datio effectus patriae erat potestatis apud Romanos, mater uero in Germania eadem gaudet potestate, vid. *LYNCKER de matricam potestate*, ita Icti ad officium dotandi matrem quoque adigere, non dubitant. Huc accedit, quod, cum bonorum communio obtineat inter coniuges Germaniae, mater eodem iure, quo pater filiam dotare fit obligata, cum patrimonium commune onera quoque faciat communia *GROENEWEGEN ad L. 14. C. de iur. dot.* Hinc iure Würtembergico matri iniungitur dotandi onus *LAVTERBACH ad tit. Pand. de iur. dot. §. 16.* Hamburgi quoque idem in usu esse, colligi potest ex *Edicto de an. 1676.* ex his uerbis: *und folgendes Vater oder MUTTER auch Vormünder und Verwandte einem solchen unartigen Kinde und Pflög-tochter keinen Brauschatz zu geben schuldig seyn.* Plura uide in *DN. PRAESID. opusc. miscell. tom. 2. p. 1305.*

DIFFERENTIA XI.

De tempore lucrandi promissa ex matrimonio.

I. R. sponsus post deductionem in domum lucrabatur promissa ex matrimonio
(a): I. G. nonnisi post consensionem thala-

thalami (b), *wenn sie in sein Bette gath.* Inde
causa der Trauung per procuratorem (c).

(a) Cum apud Romanos nuptias non concubitus, *Deductio in domum*
sed consensus perficeret, statim ex quo uxor in domum *perficit ma-*
erat deducta, matrimonium effectus ciuiles conseque- *rimonium.*
batur. Huc facit L. 15. D. de cond. & demonstr. Cum fuerit
sub hac conditione legatum, si in familia nupsisset, uidetur im-
pleta conditio, statim atque DVCTA est uxor, quamuis non-
dam in cubiculum mariti uenerit. Nuptias enim non concubi-
tus, sed consensus facit. L. 6. § 7. D. de rit. nupt. ita dispo-
nunt: Denique Cinna scribit: Eum, qui absentem accepit
uxorem, deinde rediens a coena iuxta Tiberim perisset, ab
uxore lugendum responsum est. Ideoque potest fieri, ut in hoc
casu, aliqua uirgo & DOTEM & de DOTE habeat ACTIONEM.
L. 6. C. de don. ante nupt. idem declarat, ut itaque dubitari
non possit, consensum solenniter declaratum & dedu-
ctionem in domum effectus matrimonii ciuiles ha-
buisse, sponso vel sponsa promissa lucrante, si ante
concupitum matrimonium solueretur per mortem.
Putat quidem DVARENVS solum consensum sufficere,
deductionem uero non esse necessariam ad effectus iur-
is ciuilis producendos. Sed contra leges loquitur.
Nam L. 5. D. de rit. nupt. Pomponius dicit: DEDUCTIO-
NE opus esse in mariti, non in uxoris domum, quasi in domi-
cilium matrimonii. Id quod etiam probat. L. 6. C. de do-
nat. ante nupt. & L. 24. C. de nupt. Moribus deinde Chri-
stianorum benedictio sacerdotalis matrimoniis acce-
dere debebat &, quamuis illa primis Ecclesiae tempo-
ribus de essentia matrimonii non fuerit, cum saepius
omitteretur, postea tamen legibus fuit firmata, adeo,
ut matrimonium, sine illa contractum, habeatur pro
illegitimo.

Conscensio
thalami ad
consum-
mandum
matrimo-
nium neces-
saria,
Iure Saxon.
Würtenber-
gico.

Francofur-
tonsi.

Lubecensi.

Porussico.

allico.

Copula car-
nalis non
requiritur.

(b) Non in Saxonia tantum, uerum etiam in uni-
uersa fere Germania aliisque regnis, coniugium ante
conscensionem thalami quoad iuris effectus non cense-
tur esse consummatum, *es sey denn, das sie das Ehebett be-
schritten.* Hinc IUS SAXON. Lib. III. tit. 45. *das Weib ist auch
ihres Mannes Genossin, zu hand, als sie in sein Bette tritt.* Se-
cundum WÜRTENBERG. LAND-RECHT. P. 4. tit. 2. §. 1. *matrimo-
nium est perfectum, vvenn die Deckin beschlagen vvor-
den, i. e. si coniuges in lectum ducti fuerint* REFORM.
FRANCOF. part. 2. tit. 3. §. 5. *idem disponit, ubi ita: Wir se-
tzen und ordnen, das alle Paet und Geding, so in dem Heyraths-
Brieffen abgeredt vvoroden, anders nicht verstanden, ihre
wircklichkeit erreichen, noch auch für kräftig gehalten sol-
len vverden, es seyn denn beyde Ehegemahl Christlicher Ordnung
nach öffentlich zur Kirch gangen, EHELICHEN BEYGELEGEN,
darauff einander Beywohnung gethan, und alsu rechte Ehe-
leute vvoroden.* De iure Lubecensi similem consuetu-
dinem adfirmat MEVIUS ad Ius Lubec. p. 2. tit. 2. art. 12. n. 271.
IUS PORUSSICVM de anno 1620. Lib. V. art. 5. §. 7. *thalami quo-
que conscensionem ad consummatum requirit matrimo-
nium.* De quibusdam Galliae prouinciis, senten-
tiam nostram sequentibus, testantur GERARD. MAYNARD.
decif. Tholos. Lib. IV. decif. 54. ARGENTRAEVS in *Consuet. Brit-
tann. art. 429. gloss. 3.* Interim in illis locis, ubi ius civile
obtinet, & de thalami ingressu nihil dispositum, statim,
peracta copula sacerdotali, coniuges lucrari uel ex pa-
cto uel ex statuto debita, affirmandum est cum BRVN-
NEMANNO ad L. 22. C. de rit. nupt. De eo tamen adhuclis
est inter Ictos, an sola conscensio thalami sufficiat uel
praeterea etiam copula carnalis facta requiratur. In
Saxonia & plerisque Germaniae regionibus certum est,
solum lecti ingressum sufficere, quare etiam, post copu-
lam sacerdotalem, statim sponsum & sponsam ad lectum
dedu-

deducere solent, ut ibi paulisper, cognatis praesentibus, sedeant, ad conuiuium deinde reduces, quod in inferiori Germania appellant: *die Brutt ind Bedde setten*. In Württembergicis terris dicitur *die Decke beschlagen*; Erfurti uero: *der Bettprung*. Vid. HENELIVS *de dosalicio cap. IV. §. 5.* Quibusdam tamen locis coniunctionem corporum, praeter lecti ingressum, requiri docet SANDE *Decis. Fris. lib. 2. tit. 5. def. 1.*

(c) Antiquissima est consuetudo, praesertim inter principes, ut matrimonia contrahant per legatos uel procuratores. Morem hunc deducunt ab Isaaci exemplo, qui Rebeccam per Eleazarum seruum suum in matrimonium ducebat GENES XXIV. Cuiusmodi matrimonia obtinebant etiam apud Romanos L. 5. D. de rit. nupt. ubi haec uerba: *mulierem absenti per literas eius, uel per nuntium posse nubere, placet.* Ius Canonicum quoque idem permittit c. fin. de procurat. in 6. Inter principes uero ideo haec matrimonia recepta esse putant, ut per legatos consensione thalami facta, statim inde iuris effectus sequerentur. Equidem ARGENTRAEVS in consuet. Britann. art. 429. glos. 2. n. 2. matrimoniis per procuratorem iuris effectus non tribuit, ex hac ratione, quod inter praesentes desponsatos per thalami consensionem uerus concubitus &abilitas generandi praesumatur, cum statim coire possent, si uellent; in imaginario uero thori ingressu per procuratorem hanc praesumptionem cessare. At cum illa praesumptio uana sit & legis assistentia non nitatur. praeterea quoque sufficiat, principes huic actui effectum iuris tribuere uelle: tandem iura praesertim principum abhorreant ab actibus frustraneis, ARGENTRAEI sententiam probare, non lubet. Qui forte illa actus est in fauorem Gallorum, qui matrimonium tale Maximiliani I. imperatoris cum Anna, Britan-

Trauing
per legatos uel pro-
curatorem.
cuius origo.

Exemplo
Isaaci.
Iure Roma-
no.
Canonico.

Argentraei
opinio.

refutatur.

tanniae minoris duce tantum non risu exprobrarunt neque dubitauerunt, eius adulterium principi suo commendare. Ceterum etiam illud ita cauere solet, ne poeniteat una pars; si forma, si uirtus, si alia plura infra expectationem minuatque praesentia famam, litteras, imagines & picturas. Illud uero olim disputatum inter consensos euangelicos: utrum opus esset eius matrimonii, per procuratorem initi, noua benedictione sacerdotali? Pontificii hoc adfirmant, quia sacramenti usus fieri nequeat per procuratorem, *es könne niemand seinen advocaten, mandatario nomine zur Beicht und Abendmahl schicken.* Sed nostra catechesis expunxit matrimonii sacramentum.

DIFFERENTIA. XII.

De IVRE PRAELATIONIS uxori ratione DOTIS competente.

Vxor praefertur creditoribus anterioribus.

I. R. uxor, cum aliis mariti creditoribus concurrens, praefertur etiam anterioribus, tacitam uel expressam hypothecam habentibus: (a) *I. G. praelatione* aduersus creditores, tempore priores & hypothecarios raro utitur uxor. (b) Cuius temporis initium requirere solent a sacerdotali benedictione. (c)

Vxor habet tacitam hypothecam in bonis mariti, praefertur creditoribus anterioribus.

(a) *L. un. §. 1. C. de rei ux. act.* hypothecam tacitam tribuit uxori ratione dotis in bonis mariti *L. assiduis 12. C. qui pot. in pign.* uxorem praefert etiam creditoribus tempore prioribus: *potiora iura contra omnes habere mariti creditores, licet anterioris sint temporis privilegio nullati.* *Dd. quidem*

quidem putant, hoc privilegium dari tantum contra creditores, qui tacitam, non uero expressam hypothecam habent. Ast lex generaliter loquens generaliter est explicanda, praesertim cum ex aliis textibus adpareat, imperatorem indistincte contra anteriores creditores praerogatiuam concessisse. *L. 30. C. de iur. dot. Mulierem, inquit, in his (dotalibus rebus) uindicandis, omnem habere post dissolutum matrimonium praerogatiuam iubemus; & neminem creditorum mariti, qui ANTERIORES sunt, posse sibi potiore causam in his per hypothecam uindicare* NOVELLA 97, cap. 2. Imperator Iustinianus, *Priuelegium enim, ait, dedimus dotibus ut contra ANTIQVIORIS hypothecas habeant honorabiliora iura.* Idem legimus in *Nou. 109. cap. 1. Quia enim dedimus priuelegium mulieribus dotium, ut etiam prioribus creditoribus praeponantur, & meliorem ordinem eas habere, & nec a tempore superatas.* Nullum igitur superesse potest dubium, uxores indistincte omnes creditores priores I. R. antecedere, quicquid etiam legibus contrarium statuunt interpretes.

(b) Cum durum uideretur & iniquum, mulierem iuxta Ius Rom. creditoribus praepondere hypothecariis antiquioribus, qui ad euentum futurae dotis, debitori ab uxore inferendae, non cogitantes, per expressam hypothecam ius quaesitum obtinuerant, quod secundum aequitatem naturalem per factum mariti posterius, uxorem ducentis, tolli non poterat; ideo in Germania per *Leges provinciales* hoc priuelegium fuit temperatum, ita, ut uxor creditoribus, quidem anterioribus tacita hypotheca instructis, non uero expressum habentibus pignus praeponatur. NOVEL. CONSTIT. ELECT. SAXON. 28. part. 1. ita disponit: *Nach diesem soll des Schuldners Eheweib mit ihren eingebrachten Guth, so viel sie des erweisen kan, allen andern Gläubigern, so nicht AELTERE AVSDRVCKLICHE VERPFAENDUNG haben, vorgezogen werden.* Id quod etiam confirmat ORDIN. PROC. IVD. ELECT. SAXON. tit. 43. IVRE

*Iniquitas
priuelegii
uxoris.*

*Vxor non
praefertur
creditori-
bus priori-
bus expres-
sae hypo-
thecae.
Iure Saxo-
nico.*

- Würtenbergico. RENOVATO WÜRTENBERGICO *part. 1. tit. 75. fol. 210.* idem sancitum est: *Es sollen auch die Frauen allen ihren Schuldgläubigern, so allein stillschweigende, aber nicht ausdrückliche aeltere Pfand haben, vorgehen.* In Bohemia quoque, Ducatu Brunsvicensi aliisque provinciis sententiam nostram iudicando sequuntur, sicut testatur HIERON. TREVTLERVS *Vol. 2. conf. 107. n. 5.* ICTOS Francofurtenses & Scabinos Brandenburgicos hanc etiam opinionem hodie sententiis suis comprobare adfirmat SCHEPLITZ *ad Consuet. March. P. III. tit. 2. §. 24. qu. 1. n. 3.* Camera quidem imperii olim secundum ius civile semper pronunciaffe, scribit MYNSINGERVS *resp. 38. n. 3. & 4. cent. 1.* & WESENBECK. *in addit. ad Schneid. n. 59.* hodie vero illam ab hac opinione recedentem semper pro creditoribus anterioribus expressa hypotheca munitis contra uxorem iudicare, tuentur GAIL. *2. obs. 25. n. 10.* WVRMSER *tit. 47. obs. 3. n. 3.* Idem hodie Scabinos Vratislavienses facere, docet HENELIVS *de iure dotalitii cap. 7. §. 13. sub lit. y.*
- Silesia. (c) Quod vero uxoribus demum a tempore sacerdotalis copulae competat ius praelationis in dote declarat *Ius Magdeburgicum*, ex quo olim omne ius Saxonicum solebant interpretari, ORDINATIO ENIM IVD. MAGD. *cap. 50.* haec habet verba: *des Schuldners Eheveib wird vwegen ihres beweislichen eingebrachten Guths ohne Vnterscheid des Ehegeldes oder Paraphernalien, sie sind vorhanden oder nicht &c. VON ZEIT EHELICHER COPVLATION den Ehegeldern; in paraphernalien aber von Zeit der illation, allen und jeden ihres Mannes Glaebigern, so nicht aeltere ausdrückliche Verpfandung haben, billig vgezogen.* Similiter dispositum legimus in *Novel. Elect. Saxon. part. 2. constit. 24.* verbis: *von Zeit der vollzogener Ehe, und also vWenn der Kirchgang geschehen &c.* Iuxta hanc quoque sententiam, privilegium scilicet & hypothecam dotis a tempore sacerdotalis copulae incipere, in Scabinaru Lipsiensi pronunciari fatetur CARPZOV. *part. III. constit. 19. def. 10.*
- Demum a tempore sacerdotalis copulae.

DIFFERENTIA XIII.

De REPETITIONE dotis MORTVO marito.

I. R. uxor marito mortuo repetebat dotem *Pro dote a-
ctio perso-
nalis & rei
uindicatio.*
uel actione personali pro repetenda dote,
uel rei uindicatione (a); I. G. habet ius re-
tentionis in bonis mariti, donec ipsi ratione *ius retenti-
onis.*
dotis & dotalitii plene satisfactum (b).

(a) I. R. fundus dotalis ad heredes mariti transibat *Dos ad ma-
riti heredes
peruenit.*
L. 1. §. 1. D. de fund. dot. ubi ita: Sed & per uniuersitatem tran-
sit praedium, secundum quod possibile est, ad alterum, ueluti
ad heredem mariti. Sicque non ipso iure dominium do-
tis reuertebatur ad uxorem, sed actione tantum perso- *repetitur
actione per-
sonali ab
uxore*
nali utebatur pro repetenda dote contra heredes mari-
ti STRUUIVS Exercit. XXX. thes. 47. Imperator deinde Iusti-
nianus concessit uxori uindicationem L. 30. C. de iur. dot.
*In rebus dotalibus, siue mobilibus, siue immobilibus seu se mo-
uentibus, si tamen exstant, siue aestimatae, siue inaeestimatae sint,
mulierem in his uindicandis omnem habere post dissolutum ma-
trimonium praerogatiuam iubemus.*

(b) Iure Germ. uxori quidem pro repetenda dote
non desunt actiones, pinguius tamen est ius retentionis *Ius reten-
tionis uxoris
in dote com-
petens,
Iure Saxo-
nico.*
quo gaudet. IUS SAXON. ELECT. part. III. cap. 33. ita dispo-
nit: *dievveil die Witwe mit dem Manne in gleicher gewehr
geseßsen, nach seinem tode das ius retentionis hat.* SPECVL. SA-
XON. Lib. 1. art. 3. idem tradit: *dievveil sie beyde leben, sollen
sie ihre Güther beyde gleich gebrauchen zu ihrer Nothdurfft,
und soll da kein gezwueyert Gutß seyn, vvenn aber die Ehe durch
den tod geschieden vviird, so ist es nicht mehr gemein Gut, son-
dern das lebend behaelt (i. e. retinet) das seine, oder vvas ihm
das Recht oder die Ehe-vertraege geben.* WEICHBILD. art. 57.

Et totius fe-
re Germa-
niae.

Effectus iu-
ris reten-
tionis, p'f-
fessio.

alimenta.

clarius adhuc ius retentionis exponit his uerbis: *ſie ſi-
tzet in dem Erbe vor ihr eingebracht Gutb.* Quod uero mul-
lier in tota fere Germania iure retentionis utatur tam
in allodiis quam feudis, teſtantur MEVIUS ad *Ius Lubec. n.*
48. BRUNNEM. ad L. 25. D. *ſolut. matrim.* Vi huius iuris reten-
tionis uxor tam diu in bonis mariti manet, donec ipſi
ratione dotis, dotalitii & ceterorum, quae ex pactis do-
talibus uel ſtatutis debentur, plene ſatisfactum. Capit-
etiam interim alimenta ex bonis mariti. WEICHBILD. *art.*
24. haec habet: *So nimmet ſie immer davon, als viel ſie eſ-
ſen und trincken mag, die weil ihr ihr Ebegeld nicht geleistet
wird, das ihr gelobet war, da ſie ihren Mann nahm.* Conſtit.
Elect. Saxon. XXV. part. II. *wie denn auch die Frau ſo lange das
ius retentionis in den Lehn-Güthern und ihren Vnterhalt haben
ſoll, biß ſie des ihren vergnügt.* ZOBEL ad Lib. I. LAND-R. *art.*
22. *lit. d.* COLERVS *lib. 1. de aliment. cap. XI.* Praeterea uidua
etiam abſens habet ius retentionis; & poſſeſſione ab he-
redibus mariti deiecta, debet tanquam ſpoliata reſtitui.
CARPZOV. *Lib. 4. reſp. 19. n. 6.* COLERVS *de proc. Execut. p. 1. c.*
2. n. 220. Cuius rei, praefertim in feudis cum maximus
fit & intolerabilis uiduarum abusus: nuper uidi ita de-
ciſum eſſe ab ORDINE Ictor. Hall. *würden die Lebens-
folger auf 4000. Rthlr. caution machen, als ſo viel das eingebrach-
te der Wittwen auſtrüge, ſo hätte, geſtaltten Sachen nach, das an-
gemäſte ius retentionis nicht ſtatt. Vnd wäre ſodann ſelbige
das qu. Lehn gut denen Lebensfolgern, einwendens obgehindert,
abzutreten ſchuldig.* Sed haec cauſa & frequens & litigioſa
multoties irretita eſt circumſtantiis, ut deciſionem o-
mnino requireret principalem. Num uiduae idem iuris
fit in *apanagii* iure relicto fundo mariti? iterum contro-
uerſitur. Quod ICTOR. HALL. ORDO nuper negauit in gra-
ui & multis dubitationibus expoſita cauſa. Cuius ſen-
tentiae rationes ampliores ſunt, quam ut eis
hic dari poſſit locus.

* * * * *

* * * * *

00 A 6407

ULB Halle 3
002 916 738

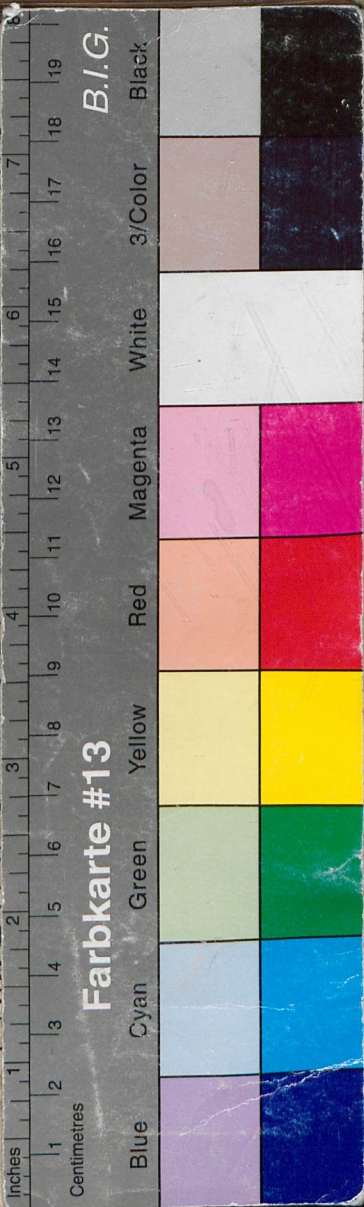

Reho ✓

06.20016d.

174
DISSERTATIONE INAUGVRALI
differentias iuris
Romani & Germanici
IN

DO TE
ET
DONATIONE
PROPTER NVPTIAS,
Heurath-Gut und Gegen-vermächtnis

PRAESIDE
DN. IO. PETRO A LVDEWIG, Icto.

*S. R. MAIESTATI PORVSSICAE A CONSILII INTIMIS ET RE-
GIMINIS IN DVCATV MAGDEBVRGICO, IVRIS AC HISTORIARVM
PROFESS. ORDIN. DOMINO IN GATIERSTAETT, RELIQVA,
INCLVTI IVRECONSPLTORVM ORDINIS h. r. DECAÑO*

PRO LAVREA DOCTORIS IN VTROQVE
IVRE CAPESSENDA

D. XXII. OCTOBR. AN. CID MDCC XXI.

IN FRIDERICIANA

PVBlice PROPONIT

IOANNES FRIDERICVS SETFART,
HALENSES MAGDEBVRGICVS.

HALAE VENEDORVM,

LITTERIS IOAN. FRID. KROTTENDORFFII, ACAD. TYPOGR.